

Bűn vagy hiba

Másfél évvel ezelőtt, amikor kiderült, hogy Magyarország technikailag nagyjából teljesítette a maastrichti kritériumokat, vagyis gazdasági szempontból végre csatlakozhatna az euróövezetbe, a kormányzat gyorsan világossá tette, hogy ez évtizedes távlatban sincs napirenden. Ez nem volt meglepetés, hiszen a forintnak az Alaptörvényben való szerepeltetése – noha Magyarország már sokkal korábban kötelezettséget vállalt az euró bevezetésére – világosan jelezte a legfelső politikai akaratot.

Az elmúlt hetekben Pierre Moscovici gazdasági és pénzügyi biztos bejelentése után – miszerint az Európai Bizottság ősszel „visszautasíthatatlan ajánlatot” tervez tenni az eurót még be nem vezető EU-tagoknak a csatlakozásra – itthon ismét feltámadt az érdeklődés a magyar euró iránt. Az NGM első, puha kommunikációja a folyamat időigényét, az euróövezet még nem világos fejlő-

dési irányát, sőt érdekes módon a fiskális politikák monetáris uniót akadályozó összehangolatlanságát említette. Ezután egy, az MNB korábbi keményvonalas érvei mellé felsorakozó álláspont született. Eszerint a csatlakozáshoz hazánk egy főre jutó bruttó hazai össztermékének meg kellene közelítenie az eurózóna tagállamainak átlagát. Ez a gyakorlatban akár sohanapját is jelentheti, ráadásul nem is logikus, amit Szlovákia sikeres csatlakozása is jól illusztrál.

A kétezres évek elején a magyar közgazdászok körében az euróhoz való gyors csatlakozás melletti, talán legfontosabb érv az volt, hogy ez majd kikényszeríti az önkorlátozást, a felelős költségvetési politikát. A bevezetéssel kapcsolatos kudarcok – a magyar csatlakozás nem sikerült, egyes belépő országoknak pedig, igaz, nagyrészt saját hibájukból, de önálló árfolyam-politika nélkül nehezen megoldható problémái

keletkeztek – új, fordított koncepció térnyeréséhez vezettek. Eszerint csak akkor szabad az euróövezetbe belépni, amikor a gazdaságpolitika már nem a csatlakozástól vár hitelesítést, hanem belső készletéből és érdekből eleve elkötelezett.

Bár az euró bevezetése nálunk sok tekintetben politikai, modellválasztási kérdés, a jó csatlakozásnak nyilvánvaló gazdasági előfeltételei is vannak. Egyrészt a belépési kritériumok folyamatos teljesítése nem vehető biztosra: az államháztartási hiány emelkedik, az infláció gyorsul, ráadásul sok az elnyomott kiadási szükséglet (például az egészségügyben) és a mesterségesen leszorított ár (például a rezsi-csökkenés következtében). Ezek nem kezelhetetlen, de odafigyelést érdemlő folyamatok. Emellett a kormányzat erőltetett béremelési programja rontja a cégek versenyképességét, ami az euró bevezetése esetén még nagyobb gond lehet. Kérdés az is, hogy milyen csatlakozási árfolyamra érdemes törekedni. Az MNB önfinanszírozási programja sem illik az egységes európai monetáris politikába.

Bár a költségvetési hiány már évek óta 3 százalék alatt van, a jelenlegi államközpontú magyar gazdaságpolitika lényegéből következően nem a piacot, hanem az állami alkut tekinti a gazdaság koordinátorának.

Az is mind világosabb, hogy az EU-ban végbemenő folyamatok eltérnek a kormány által vizionálttól, nem következett be a populista áttörés, 2017 nem lesz a „lázas éve”. Sőt, a német választások után a német-francia tandem vezetésével az EU-ban várhatóan számos területen a korábrinál egységesebb európai fellépés alakul ki. Így például az országspecifikus ajánlások betartatásának EU-transzferekkel való összekapcsolásában, az euróövezetbe való csatlakozásban való érdekltség erősítésében, illetve ennek elmulasztása esetén a perifériára szorulás tudatosításában. Sok jel mutat arra, hogy a jövőben az euróövezetbe való csatlakozás lesz az előfeltétele az EU-tagságból származó számos előny realizálásának.

Az adott helyzetben az euróövezetből kimaradni bűn lenne. Pusztán politikai taktikából, gazdasági alap nélkül csatlakozni pedig hiba.

KARSAI GÁBOR,
a GKI Gazdaságkutató
vezérigazgató-
helyettese